

V domu upokojecev na Taboru je najstarejša oskrbovanka in obenem najstarejša Ljubljanka, Elizabeta Rakoš, praznovala svoj stoti rojstni dan, v prisotnosti vseh oskrbovancev in osebja doma.

Še vsa mladostna, živahna in z dobrim spominom pravi: »Tako sem vesela, da smo se zbrali, da so prišli vsi moji prijatelji, čeprav se pogosto videvamo, klepetamo...«

Kot da nima stoletja življenja za seboj. Elizabeta se je rodila 19. novembra 1877 na Poljanski cesti. Preživela je dve svetovni vojni. Rodila je devet otrok. Bila je mati, gospodinja, delavka v Tobačni tovarni, aktivistka...

Skoraj neverjetno je, kako zelo dobro se spominja vseh dogodkov, vseh pesmic, ki se jih je naučila še v osnovni šoli, vseh partizanskih pesmi, dogodkov iz vojne.

Elizabeta pomeni v domu dobro voljo, veselje in pesem. Tako rada poje in recitira in nikoli se ne dolgočasni.

Ob vsem tem pravi: »Saj se ne počutim, da jih imam sto. Kje pa! Vse vem, kaj se dogaja. Vse časopise berem, televizijo gledam in hočem biti na tekočem. Človekova dolžnost je biti na tekočem, vse

dokler je spomin in volja. Volja do življenja je najbolj pomembna. Recepta za dolgo življenje pa ni!

In se zasmee. Kaj vse je šlo mimo nje in kaj vse je morala prestati kot aktivistka in mati... Leta po drugi vojni sta z možem hodila na udarniške akcije. Pa še dolgo, dolgo nazaj, ko je imela štirinajst let, je začela delati v Tobačni tovarni: »Da, dišeče cigarete sem zavijala

in nikoli nisem nobene pokadila... Povem vam, da sem imela toliko pljučnic, da se ne spomnim več količino. Toda, eno vam povem: vse sem presedela. Nikoli se ne smeš uleči v posteljo in se predati bolezni. Jaz se nisem niti takrat, ko me je pred petdesetimi leti zadela kap. No, od takrat ne vidim na levo oko in slabše slišim. Drugo je vse dobro... Zelo dobro se počutim, sploh pa v tem domu...«

V dom na Taboru je Elizabeta prišla s svojim možem leta 1966. Bila sta prva člana in direktorica jima je dejala: »Kar sama si izberita sobo, kjer bosta živel!« In izbrala sta si sobo, toda z možem sta živela samo še šest mesecev skupaj, potem je umrl. Ko sta prišla v dom, sta s seboj prinesla papagaja. Tega ni več.

Elizabeto vsi poznajo in tudi ona vse pozna. Dom plačuje s svojo pokojnino, nekaj malega pa prispeva socialno skrbstvo občine Center. Z njo ni nobenih težav, pravi osebje doma. Elizabeta prihaja sama na kosilo in večerjo. Hodi k frizerju. Vsak drugi dan jo obiše njena najmlajša in edina hči, kajti vsi drugi otroci so pomrli, ostali so samo vnuki.

»Tako sem vesela, da so ta dekleta ob meni, na moj dan. Saj so res dekleta, kar pogledate jih!« pravi in pokaže na oskrbovanko doma, svoje prijateljice, od katerih je starejša več kot 30 let.

Potem vstane in reče: »No, ker je danes moj rojstni dan, vam bom nekaj zapela!«

In zapoje. Drugi pa povzamejo pesem za njo. In Elizabeta vodi. Vodi v vsem: v pesmi, smehu in živahnosti.

»Kadar ti je hudo, se ne razburjaj. Pesem je najboljšo zdravilo. Zato sem vedno rada prepevala, da sem se lažje borila s tisko in problemi, ki jih nalaga življenje... No, danes pa sem stara komaj eno leto in lahko spet zapojem...« Reče in se zasmee. Drugi pa ji nazdravijo in vsi njeni vnuki, ki sedijo okoli nje pravijo: »Naša stara mama, kot da sploh nima sto let.«

Ana Marjanovič

Volilni bilten

V priprave na volitve, ki bodo prihodnje leto, se je aktivno vključila tudi Občinska konferenca SZDL Ljubljana Center. Ta je ob koncu oktobra potrdila volilno komisijo, ki jo je predlagal Koordinacijski odbor za kadrovska vprašanja. Omenjena komisija pa ne pomeni začetka ampak le nadaljevanje predvolilnih priprav, ki sodijo med najpomembnejše in zelo odgovorne naloge vseh organiziranih socialističnih sil pri ustvarjanju pogojev za podružbljanje in demokratizacijo kadrovske politike. Evidentiranje možnih kandidatov mora zagotoviti izbor tistih delegatov, ki bodo najbolje zastopali interese naših delovnih ljudi in občanov v skladu z dolgoročnimi potrebami delavskega razreda in ustrezno možnostim njihove zadovoljitve na sedanji stopnji družbenega razvoja.

Z namenom, da bi v priprave na volitve vključila kar največ delovnih ljudi in občanov ter vse njihove družbenopolitične in druge organizacije, je volilna komisija pri OK SZDL začela izdajati Volilni bilten. Doslej sta izšli dve številki, ki poleg drugega zanimivega gradiva prinašata tudi merila za evidentiranje možnih kandidatov v temeljnih samoupravnih skupnostih, kadrovska načela in merila za evidentiranje in kandidiranje nosilcev vodilnih družbenih funkcij, nekatere predloge za ustreznejše oblikovanje delegacij in organiziranje skupščin, priprave na volitve v organizacijah združenega dela, primer pristopa hišnega sveta k evidentiranju (kot ga je uporabil HS Valvazorjeve 7 v KS Gradišče), sestav delovnih skupin za ustreznejše oblikovanje delegacij in organiziranje skupščin družbenopolitičnih skupnosti in samoupravnih interesnih skupnosti, nadaljnje uveljavljanje samoupravnih odnosov v slednjih... Drugi številki je priložen tudi predlog za izdajo zakona o skupščinskih volitvah z osnutkom zakona. Hkrati je volilna komisija pozvala vse nosilce volilnih opravil, naj zberejo pripombe, mnenja in stališča v zvezi s tem zakonom in jih posredujejo njenemu sekretariatu.

Med nalogami v decembru velja opozoriti na zbere delovnih ljudi in občanov v temeljnih samoupravnih skupnostih, oceno dosedanjega dela, verifikacijo evidentiranih in nadaljnje evidentiranje, kot tudi pripravo programa dela do volitev.

V. J.

MIRNA IZSELITEV IZ ERJAVČEVE 29

Vrtec v gradnji

Zakaj in kdaj so se stvari okoli vrtca na Erjavčevi tako zapletle? Znano je, da je v občini težko priti do primerne lokacije, zato je bila toliko bolj razveseljiva pobuda štirih delovnih organizacij: Ljubljanske banke, Jugotekstila, Službe družbenega knjigovodstva - 501 in Name, ki so pred dvema letoma kupile hišo na Erjavčevi 29 in pripadajoče zemljišče. Staro zgradbo so nameravale adaptirati, poleg nje pa zgraditi še prizidek. V stari hiši in prizidku naj bi našlo svoj drugi dom 250 otrok zaposlenih v omenjenih štirih delovnih organizacijah. Ze takrat so te delovne organizacije za bivše stanovalce kupile nadomestna stanovanja. Zadnji stanovalec se je iz hiše na Erjavčevi 29 izselil pred približno letom dni.

In kaj je bilo potem? Hiša je samevala kljub velikemu pomanjkanju prostih mest v vrtcih. Zakaj? Ljubljanski regionalni zavod za spomeniško varstvo na primer ni dal soglasja za dozidavo in adaptacijo, čeprav hiša ni bila spomeniško zavarovana. Pozneje se je tudi pokazalo, da so potrebna še dodatna sredstva, ki naj bi jih priskrbela SIS za gradnjo cest v Ljubljani. Po novem, 10-letnem programu gradnje cest, bo tekla obvoznica blizu te hiše.

Pa se je konec oktobra letos »gradnja« tega vrtca še bolj zaplet-

la. Hiša namreč približno 14 dni ni samevala. Vanjo se je nasilno vselila skupina mladih. V Erjavčevi 29 so nameravali ostati, saj so jo nekateri na Mačkovi prijavi kot stalno bivališče.

Investitorji, omenjene štiri delovne organizacije - KS Gradišče in Skupnost samoprispevka II so sklenili nadaljevati s pripravami na VVZ na Erjavčevi 29. Zdaj je vrtec zares v gradnji.

Tabla na pročelju je dovolj jasno govorila, da je namenjena vrtcu. In prav nič humano ni bilo, da so zasedli prostor, ki je bil namenjen otroškemu varstvu, da bi potešili svojo stisko. Človek si pač res ne more ustvarjati sreče (ali pa strehe nad glavo) na račun drugega, v tem primeru na račun 250 otrok, ki jim je bila hiša namenjena.

Kaj so povedali mladi, ki so nekaj dni preživeli na Erjavčevi 29 predstavnikom družbenopolitičnih organizacij občine Center in krajevne skupnosti Gradišče? Med drugim so omenili, da so hoteli z nasilno vselitvijo opozoriti na prepočasno gradnjo študentskih domov, neurejene podnajemniške odnose... V prihodnje bo vsekakor potrebno mlade še bolj pritegniti v naše samoupravno življenje. Vse pristojne organizacije, ki sodelujejo pri gradnji objektov družbenega standarda pa bodo morale delati bolj učinkovito.

NEKATERE NOVOSTI PRI VOLITVAH DELEGATSKIH SKUPŠČIN

Zakon o skupščinskih volitvah

Skupščina SR Slovenije naj bi do konca tega leta sprejela nekaj sprememb in dopolnitev v zakonih, ki urejajo volitve delegacij in delegiranje delegatov v skupščine.

Pomembno novost v volilni zakonodaji pomeni sprejem zakona o skupščinskih volitvah. V tem zakonu bodo enotno urejene volitve delegacij in delegiranje delegatov v skupščine družbenopolitičnih skupnosti kot tudi v skupščine samoupravnih interesnih skupnosti. To področje je bilo namreč doslej urejeno v dveh zakonih, kar je oteževalo uporabo teh predpisov v praksi. Obenem pa bo novi zakon prinesel tudi nekaj sprememb in dopolnitev, ki jih je terjala dosedanja volilna praksa. Vse to pa ne spreminja dosedanjega volilnega sistema - ki se je v praksi že uveljavil - temveč ga le dograjuje v nekaterih podrobnostih.

Ena najpomembnejših novosti pri volitvah delegacij, ki jo predvideva novi zakon o skupščinskih volitvah, je v tem, da po novem ne bo več treba namesto vsakega člana delegacije, ki mu preneha članstvo v delegaciji, izvoliti drugega

člana na nadomestnih volitvah. Nadomestne volitve se bodo izvedle, če bo tako odločil delavski svet ali organ samoupravljanja v krajevni skupnosti. Obvezno pa bo treba izvesti nadomestne volitve šele, ko bo članstvo v delegaciji prenehalo več kot polovici oziroma tretjini članov delegacije. V vsakem primeru pa bodo nadomestne volitve obvezne, če bo število članov delegacije padlo pod zakonski minimum 5,7 oziroma 10 članov. Nadomestne volitve bo seveda treba izvesti hkrati za vsa izpraznjena delegatska mesta v delegaciji.

Pomembna novost v predvidenem zakonu je tudi, da se v zakonu uvaja poleg dosedanjih splošnih in posebnih delegacij za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti še ena možna delegacija, ki naj bi se imenovala združena posebna delegacija. Ta vrsta delegacije - ki se je v praksi doslej že uveljavljala - naj bi se oblikovala za več SIS in bi morala imeti najmanj sedem članov.

Zakon o določitvi okolišev in števila delegatskih mest po dejavnostih in okoliših za zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije naj bi uvedel določene spremembe glede velikosti volilnih okolišev za pošiljanje delegatov v zbor združenega dela republiške skupščine. V praksi se je namreč pokazalo, da so nekateri okoliši - zlasti na gospodarskem področju - preveliki in da se ne pokrivajo dovolj s posameznimi regijami, kar otežuje dogovarjanje delegatov in oblikovanje skupnih stališč. Zato se v novem zakonu predvideva povečanje števila okolišev oziroma zmanjšanje obsega nekaterih okolišev. Razmerje glede števila delegatskih mest med posameznimi področji družbenega dela pa naj bi ostalo še naprej nespremenjeno.

Predvidena je tudi dopolnitev zakona o volitvah in odpoklicu delegatov za Zbor republik in pokrajinskih skupščin SFRJ, ki jih sicer voli republiška skupščina. Dosedaj v zakonu niso bile urejene nadomestne volitve, vendar pa jih je bilo v praksi potrebno že nekajkrat opraviti. Zato se zakon dopolnjuje tako, da določa, v kakšnih primerih je potrebno opraviti nadomestne volitve in pa v kakšnem roku.

Franci Grad

25. APRILA 1978 POTEČE ROK ZA OBVEZNO PRIJAVO CISTERN NAFTE, TEKOČIH NAFTNIH DERIVATOV IN NEVARNIH SNOVI NA OBMOČJU LJUBLJANE

Zavarovati pitno vodo pred onesnaževanjem

Skupščina mesta Ljubljane je sprejela »Odlok o varstvenih pasovih vodnih virov v Ljubljani in ukrepih za zavarovanje voda«, ki je začel veljati 25. oktobra letos (Ur. list SRS št. 18/77).

Bistvo odloka je zavarovanje voda, zlasti podtalnic in vodnih črpališč pred onesnaževanjem, zato zavezuje vse občane na območju petih ljubljanskih občin, da prijavijo vsa skladišča oziroma cisterne, ki so večje od 5 m³.

Prijavo za vpis v kataster vložite na Geodetski upravi skupščine mesta Ljubljana, Cankarjeva 1/III., kjer dobite tudi ustrezne formularje in potrdilo o vpisu. Po 1. novembru 1978 bodo dobavitelji dobavljali tekoča goriva le tistim naročnikom, ki bodo imeli potrdilo o vpisu skladišča v kataster.

Za kršitelje tega odloka so predvidene sankcije. Nadzor nad izvajanjem pa bo vršila Uprava za inšpekcijske službe skupščine mesta Ljubljana.

Geodetska uprava SM Ljubljane

